

Laidiens: **11.06.2015., Nr. 113**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/113.4**

Ministru kabineta noteikumi Nr.283

Rīgā 2015.gada 9.jūnijā (prot. Nr.28 11.§)

Kārtība, kādā Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas lieto speciālos līdzekļus

*Izdoti saskaņā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma
23.panta piekto daļu*

1. Noteikumi nosaka speciālo līdzekļu veidus un kārtību, kādā tos lieto Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi (turpmāk – amatpersona).
2. Amatpersonai atļauts lietot šādus speciālos līdzekļus:
 - 2.1. sasiešanas līdzekļus;
 - 2.2. roku dzelžus;
 - 2.3. roku un kāju dzelžus;
 - 2.4. stekus (nūja ar papildu rokturi vai bez tā);
 - 2.5. elektrošoka ierīces;
 - 2.6. gāzes baloniņus;
 - 2.7. dienesta suņus;
 - 2.8. redzi ierobežojošus līdzekļus;
 - 2.9. kairinošu vai paralizējošu vielu izsmidzināšanas vai izšaušanas ierīces;
 - 2.10. personu kustības ierobežojošus līdzekļus;
 - 2.11. transportlīdzekļu piespiedu apstādināšanas līdzekļus;
 - 2.12. tādu elementu izšaušanas ierīces, kuri nav paredzēti letālu seku radīšanai (piemēram, gāzes, krāsas, gumijas izšaušanas ierīces);
 - 2.13. dūmu sveces;
 - 2.14. dūmu granātas;
 - 2.15. gāzes granātas;
 - 2.16. gaismas un trokšņa granātas;

- 2.17. gumijas lādiņu granātas;
- 2.18. psiholoģiskas iedarbības skaņu ierīces;
- 2.19. telpu atvēršanas līdzekļus;
- 2.20. šķēršļu sagraušanas līdzekļus;
- 2.21. pārnēsājamās ūdens izsmidzināšanas ierīces;
- 2.22. improvizētu sprāgstierīču neitralizēšanas līdzekļus;
- 2.23. ūdens lielgabalus;
- 2.24. ar ūdensmetējiem speciāli aprīkotas transportlīdzekļus;
- 2.25. individuālās aizsardzības speciālos līdzekļus:
 - 2.25.1. pretsitienu vai ballistiskos vairokus;
 - 2.25.2. pretsitienu vai ballistiskās aizsargķiveres;
 - 2.25.3. ķermeņa aizsardzības uzliktņus;
 - 2.25.4. bruņuvestes;
 - 2.25.5. gāzmaskas.

3. Speciālo līdzekli dienesta pienākumu izpildei izsniedz amatpersonai, kura apmācīta speciālo līdzekļu lietošanā.

4. Lēmumu par šo noteikumu 2.1., 2.2., 2.4., 2.5., 2.6. un 2.7. apakšpunktā minēto speciālo līdzekļu lietošanu atbilstoši situācijai amatpersona pieņem patstāvīgi.

5. Lēmumu par šo noteikumu 2.3., 2.12. un 2.25. apakšpunktā minēto speciālo līdzekļu lietošanu pieņem ieslodzījuma vietas priekšnieks, viņa vietnieks vai cietuma priekšnieka dežurējošais palīgs.

6. Lēmumu par šo noteikumu 2.8., 2.9., 2.10., 2.11., 2.13., 2.14., 2.15., 2.16., 2.17., 2.18., 2.19., 2.20., 2.21., 2.22., 2.23. un 2.24. apakšpunktā minēto speciālo līdzekļu lietošanu pieņem Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieks vai viņa vietnieks.

7. Amatpersona speciālo līdzekli lieto, ievērojot šos noteikumus, ciktāl tas nav pretrunā ar ražotāja noteiktām speciālā līdzekļa lietošanas prasībām.

8. Speciālā līdzekļa veidu un tā lietošanas intensitāti nosaka amatpersona, izvērtējot konkrētās situācijas raksturu, apdraudējumu, sekas, ieslodzītā vai citas personas individuālās pazīmes, ierobežojot speciālā līdzekļa nodarīto iespējamo kaitējumu. Speciālo līdzekli pret citu personu lieto tikai tādēļ, lai to aizturētu.

9. Bez brīdinājuma speciālo līdzekli var lietot, ja vilcināšanās to lietot rada tiešus draudus amatpersonas, ieslodzītā vai citas personas dzīvībai vai veselībai vai var izraisīt citas smagas sekas vai ja šāds brīdinājums attiecīgajā situācijā nav iespējams.

10. Sasiešanas līdzekļus, roku dzelžus, roku un kāju dzelžus lieto, ja nepieciešams sasiet vai saslēgt ieslodzītā vai citas personas rokas vai kājas vai vienlaikus rokas un kājas, lai novērstu ieslodzītā vai citas personas fizisku pretošanos.

11. Lietojot sasiešanas līdzekļus, roku dzelžus, roku un kāju dzelžus, amatpersona pārliecinās, ka ieslodzītais vai cita persona, pret kuru tie lietoti, nespēj atbrīvoties no tiem.

12. Sasiešanas līdzekli vai roku dzelžus ieslodzītajam vai citai personai noņem:

12.1. veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas laikā, izņemot gadījumu, ja ieslodzītais vai cita persona izrāda fizisku pretošanos, rada draudus savai vai citas personas veselībai vai dzīvībai vai var nodarīt kaitējumu sev vai citai personai (ja ir pamats tā uzskatīt):

12.2. tualetes apmeklējuma laikā;

12.3. ēdienreižu laikā;

12.4. ja ieslodzīto vai citu personu nodod citai tiesībaizsardzības iestādes amatpersonai, izņemot gadījumu, ja lieto sasiešanas līdzekli;

12.5. ja pastāv draudi ieslodzītā vai citas personas veselībai vai dzīvībai.

13. Aizliegts ieslodzītā vai citas personas rokas turēt sasietas vai saslēgtas roku dzelžos ilgāk kā divas stundas pēc kārtas.

14. Ja gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C, sasiešanas līdzekļus vai roku dzelžus ieslodzītajam vai citai personai nepārtraukti lieto ne ilgāk kā:

14.1. vienu stundu, ja gaisa temperatūra nav zemāka par mīnus 10 °C;

14.2. pusstundu, ja gaisa temperatūra ir zemāka par mīnus 10 °C.

15. Šo noteikumu 13. un 14. punktā minētajos gadījumos sasiešanas līdzekļus vai roku dzelžus pēc katras to lietošanas noņem uz laiku no 15 līdz 20 minūtēm.

16. Amatpersona, izvērtējot šo noteikumu 8. punktā minētos noteikumus, pieņem lēmumu, pārvedot ieslodzīto uz ārstniecības iestādi ārpus ieslodzījuma vietas veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanai, ieslodzītā rokas ar sasiešanas līdzekli saset vai saslēgt roku dzelžos ķermeņa priekšpusē vai ķermeņa mugurpusē vai nelietot sasiešanas līdzekli vai roku dzelžus.

17. Ja saskaņā ar šo noteikumu 16. punktu nepieciešams lietot sasiešanas līdzekli vai roku dzelžus, bet ieslodzītā viena vai abas rokas ir traumētas, uz vienas vai abām rokām uzlikts ģipša pārsējs, šina, katetrs, viena vai abas rokas ir amputētas, amatpersona pieņem lēmumu ieslodzītā roku ar roku dzelžiem pieslēgt pie savas rokas vai nelietot sasiešanas līdzekli vai roku dzelžus.

18. Apsargājot ieslodzīto ārstniecības iestādē ārpus ieslodzījuma vietas veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas laikā, amatpersona ieslodzītā rokas saslēdz roku dzelžos ķermeņa priekšpusē vai mugurpusē vai pieslēdz ieslodzītā roku ar roku dzelžiem pie gultas, ja:

18.1. ieslodzītais nepakļaujas amatpersonas vai ārstniecības iestādes ārstniecības personas likumīgajām prasībām;

18.2. ieslodzītais fiziski pretojas amatpersonai vai ārstniecības iestādes ārstniecības personai;

18.3. ir pamats uzskatīt, ka ieslodzītais var nodarīt kaitējumu sev vai citai personai, var uzbrukt amatpersonai, ārstniecības iestādes ārstniecības personai vai citai personai vai mēģināt bēgt.

19. Ja saskaņā ar šo noteikumu 18. punktu ieslodzītā roka ir pieslēgta ar roku dzelžiem pie gultas, ik pēc divām stundām to atbrīvo no roku dzelžiem un pie gultas pieslēdz otru ieslodzītā roku. Ja viena no ieslodzītā rokām ir traumēta, uz tās uzlikts ģipša pārsējs, šina, katetrs vai roka ir amputēta, amatpersona rīkojas atbilstoši šo noteikumu 15. punktā minētajam noteikumam.

20. Roku un kāju dzelžus lieto, pārvedot ar brīvības atņemšanu uz visu mūžu (mūža ieslodzījums) notiesāto uz ārstniecības iestādi ārpus ieslodzījuma vietas veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanai, ja ir pamats uzskatīt, ka ieslodzītais var uzbrukt amatpersonai, ārstniecības iestādes ārstniecības personai vai citai personai vai mēģināt bēgt. Roku un kāju dzelžus nenoņem visā notiesātā pārvešanas laikā un laikā, kad notiesāto apsargā ārstniecības iestādē.

21. Steku amatpersona lieto, ja nepieciešams atvairīt dzīvnieku, ieslodzītā vai citas personas uzbrukumu vai pārtraukt ieslodzītā vai citas personas nepakļaušanos amatpersonas likumīgajām prasībām. Aizliegts lietot steku, ja ieslodzītā vai citas personas nepakļaušanās amatpersonas likumīgajām prasībām izpaužas kā bezdarbība.

22. Aizliegts ar steku sist pa galvu, kaklu, vēderu vai cirkšņiem.

23. Elektrošoka ierīci lieto, ja nepieciešams īslaicīgi paralizēt ieslodzīto, citu personu vai dzīvnieku.

24. Aizliegts raidīt elektrisko lādiņu ieslodzītā vai citas personas galvā, cirkšņū vai sirds rajonā.

25. Gāzes baloniņu lieto, ja nepieciešams ar sašķidrinātu gāzi īslaicīgi dezorientēt ieslodzīto, citu personu vai dzīvnieku.

26. Aizliegts lietot gāzes baloniņu atklātas uguns tuvumā.

27. Dienesta suni ieslodzījuma vietā izmanto, ja:

27.1. nepieciešams pārbaudīt ieslodzījuma vietas teritorijā iebraucošu vai izbraucošu transportlīdzekli un kravu;

27.2. nepieciešams pārbaudīt ieslodzītā, ieslodzījuma vietas teritorijā ieejošas vai iebraucošas, izejošas vai izbraucošas personas mantas un apģērbu, kā arī ieslodzījuma vietas teritorijā esošas telpas;

27.3. nepieciešams pārbaudīt ieslodzījuma vietas aizliegto teritoriju;

27.4. nepieciešams pārbaudīt teritoriju aiz ārējā maskēšanās nožogojuma;

27.5. nepieciešams atvairīt uzbrukumu amatpersonai vai citai personai, ja ir apdraudēta tās dzīvība vai veselība;

27.6. ieslodzījuma vietas teritorijā ieslodzītais piedalās masu nekārtībās, grupveida uzbrukumā, izrāda bruņotu pretošanos vai apdraud amatpersonas vai citas personas dzīvību vai veselību.

28. Aizliegts izmantot dienesta suni:

28.1. ja ieslodzītā vai citas personas nepakļaušanās amatpersonas likumīgajām prasībām izpaužas kā bezdarbība;

28.2. ieslodzījuma vietas uzraudzības uzdevumu izpildes laikā;

28.3. ja var ciest cits ieslodzītais vai cita persona, pret kuru dienesta suns netiek izmantots;

28.4. citas personas pavadīšanai vai apsardzei.

29. Amatpersona ar dienesta suni pārvietojas, turot to īsā pavadā un ar uzpurni. Izmantojot dienesta suni, amatpersona tam noņem uzpurni un, ja nepieciešams, atbrīvo no pavadas, izņemot šo noteikumu

27.4. apakšpunktā minēto gadījumu. Ja, pavadot ieslodzīto, izmanto dienesta suni, amatpersona ar dienesta suni īsā pavadā un ar uzpurni iet ieslodzītajam blakus vai aiz muguras.

30. Ja ir apdraudēta amatpersonas vai citas personas dzīvība vai veselība, amatpersona noņem dienesta sunim uzpurni, atbrīvo to no pavadas un dod komandu uzbrukumam.